Sehven

№ 2

EDEBİYAT & FELSEFE DERGİSİ

KASIM 2026

Gözden Kaçanlar

“Bakmak gözün işidir; görmek insanın.”

Gözden kaçan, kaybolmuş değildir;
yalnızca bakılmayı bekler.

SAYI
№ 2 · Kasım 2026

SAYI EDİTÖRÜ
Mahmut Burhan Karataş

YAYIN KURULU
Yunus Emre Alagöz · Mahmut Burhan Karataş

BU SAYIDA
Asiye Karataş, Burak Er, Burak Selman Efe, Burak Zahid Yıldız, Düşük Etilen, Emirhan Hastürk, Fatih Toptaş, Kelebek, Mahmut Burhan Karataş, Mikail Dönmez, Mustafa Alagöz, Napolinin Annesi, Yunus Emre Alagöz

ÇEVRİMİÇİ
sehvendergisi.com.tr · Instagram: @sehvendergisi

Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yer alan metinler, yazarlarının izni olmadan çoğaltılamaz. Bu sayıdaki çizimler dergi için hazırlanmıştır.

BU SAYIDA

İçindekiler

01 Ön Söz — 4
Yunus Emre Alagöz

02 Bekle Beni Kendim — 6
Kelebek · Deneme

03 Görmenin Körlüğü — 8
Fatih Toptaş · Deneme

04 Zamanın Hafızası — 12
Mikail Dönmez · Şiir

05 Hayata Döneli — 16
Emirhan Hastürk · Öykü

06 Otomatik Pilot — 19
Düşük Etilen · Deneme

07 Düşünmek mi, Elektrik Şoku mu? — 23
Burak Selman Efe · Deneme

08 Görünmeyen İnsanlar — 26
Asiye Karataş · Deneme

09 Eğik — 31
Fatih Toptaş · Şiir

10 Hayatın Acemiliği ve Sehven Düşülen Yollar — 37
Mustafa Alagöz · Deneme

11 Yarım Kalmanın Huzuru — 41
Burak Er · Deneme

12 Görmek Nimeti — 44
Napolinin Annesi · Deneme

13 Bir Adam Bir Kadın Bir Çocuk — 46
Burak Zahid Yıldız · Öykü

14 Üçüncü Yer · Bölüm 1: Esaretin Ertesi — 50
Burak Er · Dizi öykü

15 Editörden — 54
Mahmut Burhan Karataş

BAŞLARKEN

Ön Söz

“Hayatın ve kalabalıkların hengâmesinde sehven ıskalanan hakikate, sanata ve düşünceye açılan bir parantez.”

İnsan, en çok teğet geçtiği yerden kanar. Biz o parantezi tam da o sızıdan açıyoruz.

Adımıza Sehven dedik; çünkü bu isim, hayatın o soğuk, aceleci ve kusursuz görünmeye çalışan akışına düşülen bilinçli bir şerhtir. Hatanın arkasına sığınmak değil, vitrinlerin illüzyonuna karşı insana dair hakiki bir gedik açmak... Dikkatsizlikten değil, aksine fazla dikkatten doğan bir fark ediş: Zihnin “önemsiz” deyip kenara bıraktığı, gözün teğet geçtiği her detaya ödenmesi gereken bir borç bu.

Sehven, gürültülü kalabalıklar arasında bir ses daha olmak için değil; alelacele tüketilen dünyada kelimenin, fikrin ve imgenin hakkını teslim eden bir sığınak kurmak için var. Okura vaadimiz, hıza yenilmeyen; sancısı çekilmiş, demlenmiş ve kemiğe dayanan metinlerin çatısıdır. Cilalı bir gösteri değil, kelimelerin tenhada bıraktığı o sarsıcı iz...

İlk sayımızda “Gözden Kaçanlar” diyerek yürüyüşümüze başlıyoruz. Gözün teğet geçtiği, zihnin ertelediği ne varsa hepsinin izini sürmek istiyoruz.

Bırakın dünya kendi telaşıyla koşmaya devam etsin. Biz, gözden kaçan detaylara hak ettiği değeri vermek için buradayız.

Parantez açıldı. (...

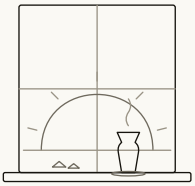
Hoş geldiniz!

Yunus Emre Alagöz
KURUCU & GENEL YAYIN YÖNETMENI

02

DENEME

Bekle Beni Kendim

Kelebek

Gün aymadan gözümü açtım yine. Bu sabah nedense yatağımdan ayrılmak, hayatın peşinden koşmak istemiyordum. Çünkü yorgun ve çaresiz hissettiğim günlerden biri daha başlayacaktı benim için. İstemeyerek de olsa kalktım, gecenin sessizliğini çektim içime. Yılların yorgunluğu doldurdu ciğerlerimi.

Her sabah hayatın ortasında durup kendimle yaptığım konuşmamı bir kez daha tekrarladım. Gözden kaçanlar, aslında hayatın peşinden koşarken gözden kaçırdıklarımı sıraladım kendime.

Güzel bir kahvaltı masasının başında rahatça yudumlanan sıcacık bir bardak çay...

Kokusunu içime çekerek içeceğim bir fincan kahve tabii ki çifte kavrulmuş lokum eşliğinde...

Dostlarla kavuşulamayan değil aksine hep yan yana olacağımız taptaze zamanlar...

İplerimin yeni tasarımlara döneceği örgü saatleri...

En önemlisi de hep ertelenen, zamanı gelince yaparız denilen ama hiç gelmeyen o zaman yüzünden yapılamayan geziler...

Galiba bugün hayatın peşinden koşmayı bırakıp onun benim peşime takılmasını bekleyeceğim.

Aldığım bu kararı tüm dünyaya haykırma zamanı şimdi.

Duyun beni bulutlar, ağaçlar, çiçekler, kuşlar, böcekler, insanlar.

İçim içime sığmıyor, gözden kaçanları, gözden kaçırdıklarımı yerine koymaya geliyorum. Biliyorum artık gün daha güzel ayacak, gecenin sessizliğini değil, güneşin sesini çekeceğim içime. Yorgunluk değil, mutluluk dolduracak ciğerlerimi.

Bekle beni kendim, geç kalmışlıklarımı telafiye geliyorum.

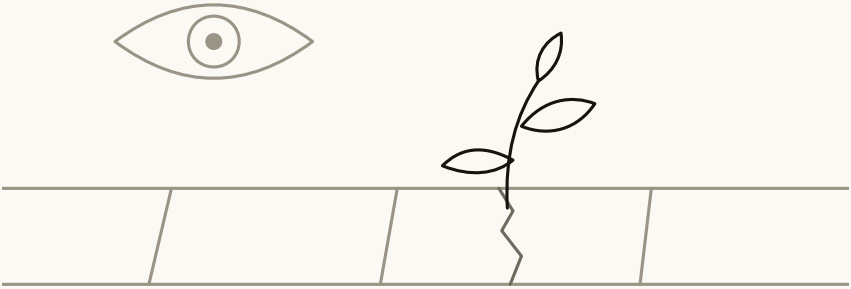
Kelebek
Kelebek mahlasıyla yazıyor.

DENEME

Görmenin Körlüğü

Fatih Toptaş

İnsan, görmediği şeylerden değil, görmeye alıştığı şeylerden uzaklaşır. Her sabah aynı kaldırımdan geçer, aynı yüzlere rastlar, aynı kapıların önünden yürür. Bir süre sonra şehir, hafızasında bir manzaraya dönüşür; manzara ise bakılmak içindir, anlaşılmak için değil. Böylece göz açık kalır, fakat bakış yavaşça ölür. İnsan dünyayı birdenbire kaybetmez. Önce dünyanın kendisine ne söylediğini duymamaya başlar.

Bir kaldırım çatlağında büyüyen ot, betonun hükmüne karşı sessizce var olur. Aynı kaldırımda uyuyan bir insanın varlığıysa yürüyenlerin adımlarını yavaşlatmadığı sürece bir görüntüden ibarettir. Çünkü modern insan, karşısına çıkan her şeyi kendi hayatına dokunduğu ölçüde gerçek saymaya alışmıştır. Kendisine faydası olmayan bir acı, zihninde yer işgal eden gereksiz bir ayrıntıdır. Oysa insanın

ahlâki sınırı, sahip olduklarıyla değil, kendisine hiçbir şey kazandırmayacak olana karşı ne yaptığıyla belirlenir.

Belki de çağımızın en büyük felaketi, kötülüğün çoğalması değil, kötülüğün gündelik hayatın olağan bir parçasına dönüşmesidir. Birinin düşüşü trafiği yavaşlatır, bir çocuğun ağlaması konuşmayı böler, yaşlı bir adamın bekleyişi otobüsün hareketini geciktirir. Acı, insanın dikkatini dağıtan bir engele dönüşür. Hayatın düzeni bozulmasın diye insanın kendisi bozulur.

İnsan, kendisini kötü olarak tanımak zorunda kalmadan da kötülüğün parçası olabilir. Bir kapıyı yüzüne kapatırken zalim olduğunu düşünmez; yalnızca geç kalmıştır. Bir selamı esirgerken sevgisiz olduğunu kabul etmez; aklı başka yerdedir. Bir yardım çağrısını duymazdan gelirken vicdanını inkâr etmez; çağrının kendisine yönelmediğini varsayar. Her davranışın arkasına yerleştirilen küçük bir mazeret, insanın kendisiyle arasındaki mesafeyi biraz daha açar. Sonunda ortaya büyük bir suçun faili değil, binlerce küçük ihmalin masum görünen toplamı çıkar.

İhmalin tuhaf bir özelliği vardır: Kendini hiçbir zaman suç gibi göstermez. Suç, insanın karşısına çıkar ve hesap sorar; ihmal ise yanından geçer, ona bir şey söylemez. Bu yüzden insan, yaptıklarından çok yapmadıklarıyla biçimlenir. Söylenmeyen bir söz, uzatılmayan bir el, açılmayan bir kapı, sorulmayan bir hâl... Karakterimiz bazen tam da bu küçük eksikliklerin birikiminde saklıdır.

Hız, çağımızın en itibarlı mazeretidir. Herkesin bir yere yetişmesi gerekir; fakat kimse nereye yetiştiğini kendisine sormaz. Takvimler dolar, ekranlar parlar, işler tamamlanır. İnsan, hayatını düzenlemek için geliştirdiği araçların arasında kendi hayatına yabancılaşır. Zamanı ölçer, fakat zamanın içinde neyi tükettiğini fark etmez. Daha çok şeye sahip oldukça daha az şeye temas eder. Dünyayla kurduğu ilişki, bir karşılaşmadan çok bir geçiş işlemine benzer.

Bu yüzden çağdaş insanın yalnızlığı, etrafında kimsenin bulunmamasıyla açıklanamaz. Kalabalıklar içindeki yalnızlık, başkalarının

yokluğundan değil, varlıklarının artık insanda bir karşılık bulmamasından doğar. Herkes birbirini görür, fakat kimse diğerinin varlığını kendi varlığına dâhil etmez. Şehir büyür, insan küçülür.

Şehir büyür, insan küçülür.

Bütün bunları anlatırken kendimizi dışarıda tutmak kolaydır. Duyarsızlığı başkalarının üzerine bırakmak, vicdanımıza sağladığımız en ucuz rahatlıktır. Oysa başkasının körlüğünü teşhis eden göz, kendi körlüğünü çoğu zaman bir meziyet sanır. Biz de geçeriz, biz de acele ederiz. Bazı sesleri duymamak için düşüncelerimizi yükseltir, bazı yüzleri görmemek için başımızı çevirirız. Bazen yardım etmediğimiz için değil, yardım etmeyi hiç düşünmediğimiz için suçluyuzdur.

İnsanın kendisini iyi biri olarak görmesi, iyi olmasının güvencesi değildir. Kendi iyiliğinden emin olduğu anlarda içindeki karanlık denetlenmeden büyüyebilir. Kendimize anlattığımız hikâyelerde niyetlerimiz vardır; başkalarının hayatında ise sonuçlarımız. Birini kırmayı istememiş olabiliriz, fakat onun içinde bıraktığımız kırık niyetimizden bağımsızdır. İnsan, iyi niyetlerinin arkasına sakladığı sonuçları görebildiği ölçüde kendisine karşı dürüsttür.

Belki de görmenin ahlâki bir tarafı vardır. Bakmak, gözün yaptığı bir iştir; görmekse insanın kendisinden bir şey eksiltmesini gerektirir. Başkasının acısını gerçekten görmek, kendi rahatlığımızın dokunulmaz olmadığını kabul etmektir. Her acıya yetişemeyiz, her yarayı saramayız. Sorun her şeyi yapamamak değil, yapabileceğimiz şeylerin yanından hiçbir iz taşımadan geçmektir.

Gözden kaçanlar, hayatın kenarında unutulmuş ayrıntılar değildir. Onlar, hayatın merkezine kimi yerleştirdiğimizi açığa çıkaran sessiz tanıklardır. Bir gün dönüp baktığımızda kaçırdığımız şeyin yalnızca bir insan, bir söz veya bir an olmadığını anlayabiliriz. Belki de her

defasında, dünyaya karşı biraz daha az sorumlu bir insan olmayı seçmişizdir. Üstelik bunu bir tercih olarak hatırlamadan.

Çünkü bazı kayıplar, kaybedildiği anda fark edilmez. Bazı kapılar kapanırken ses çıkarmaz. Bazı ölümler, bir bedenin son nefesiyle değil, yaşayan birinin artık hiçbir şeye şaşırmamasıyla başlar.

Bir sabah aynı sokaktan yeniden geçeriz. Kaldırım yerindedir, dükkânlar açılmıştır, insanlar durakta beklemektedir. Her şey olması gerektiği gibidir. Belki de en korkutucu olan budur: İnsan, içindeki bir şeyin eksildiğini anlamadan hayatına devam edebilir.

Ve bazen bir insanın başına gelen en büyük felaket, kimsenin ona kötülük etmemesi değil, kimsenin onun başına bir şey geldiğini fark etmemesidir.

Fatih Toptaş

Aklı bugünün telaşında, gönlü eski bir istasyonda; dünya gürültüyle döne dursun, o sesini en çok yarım kalmış bir aşkın sessizliğinde ve soğuyan çayın hüznünde büyüttü.

04

ŞİİR

Zamanın Hafızası

Mikail Dönmez

“Nurdan bir kandil
Yeter...
Her katran geceye.”

Büyük acılar
Büyük felaketler
İşlenen dehşet
Ve
Vahşet zamanlar
İnsanlığın vicdanında
Onulmaz yaralar açmıştır.

Kabil'den bugüne
Küfür ve katl iki inadi
Hastalık...

Cehaletin marifete tasallutu
Hakikatin tahakküme galip oluşuna
Zemin oluşuna kadar nice yaşanmışlıklar...

hakkın galip oluşuna değin
Zail olası batıl...
Zail olası fesat, fikir, düşünce,
idrak ne uğruna, ne kadar
Yaşar ki...

Çoğu zaman gündelik
haz ve hız uğruna...
Sekinet ve sükûna asla yer olmayan,
Huzurun ve güvenin kendine
bir mekan bulamadığı
gönül...

Endişe, gam birkaç damla kan
Hepsi bu
İnsan denilen buhran
Bir gözü dönmüşlük çağında...

İnsaf sırrını öz ve cevher yerine,
İnatla dipsiz cehalet ve sefaletin karanlıklarına,
madde ve suret heyulasına düştü düşeli...

Kör karanlıklar mı
Hakikat nuruna perde?
Nurdan bir kandil
Yeter...
Her katran geceye.

Kuyularında, karanlıklarında
bir vakte kadar tahammülü...
Nur asıl, zulmet araz...

Müjdecisi, tesellisi her vaktin
Zuhuruna gebedir,
en ümitsiz, en amansız an dahi olsa,
bir ses yankılanır nihayet...
Bir burhan yansır elbet
duvardan da olsa sineye...

Özünde bir insanlık
medeniyetine varis
olmuştur.
Ve mutlak...
marifet inşasının dirilişine şahittir
nice cehalet çöllerinde sır,
ulu Vahdet kayalarından yankılandığında
hakikat zirvelerinin sedası,
vahşet ise ifşa olacak sessizliğin çığlığı ile boğulan
köhne bir garabettir.

Hakikat asıl, batıl ise arazdır.
Yaşanılmış olan nice gözyaşları
büyük sevinçlerin rahmet yağmurudur;
aynı anda zamanın hafızasında...

Yine, yeni ve yeniden bir yol bulmalı
maziden atiyeye İnsan ve Vicdan;
Suskunluk, Vicdanı boğmadan...
Her nasılsa olacak olan olmuştur.

Kurucu, kurtarıcı ve kuşatıcı
Medeniyet kurmanın olmazsa olmazı
ancak ilim, irfan ve hikmetle.

İçinde bulunduğumuz bu kahrı rical döneminde
zamanın sehvi ile
geri dönüş ve yeniden doğuşa iman,
her dem yeniden,
yeni bir dünya kurmanın enfüsten afaka coşkusunu
doyasıya yaşayıp,
hayatı yeniden kurmanın esası ve şartıdır...

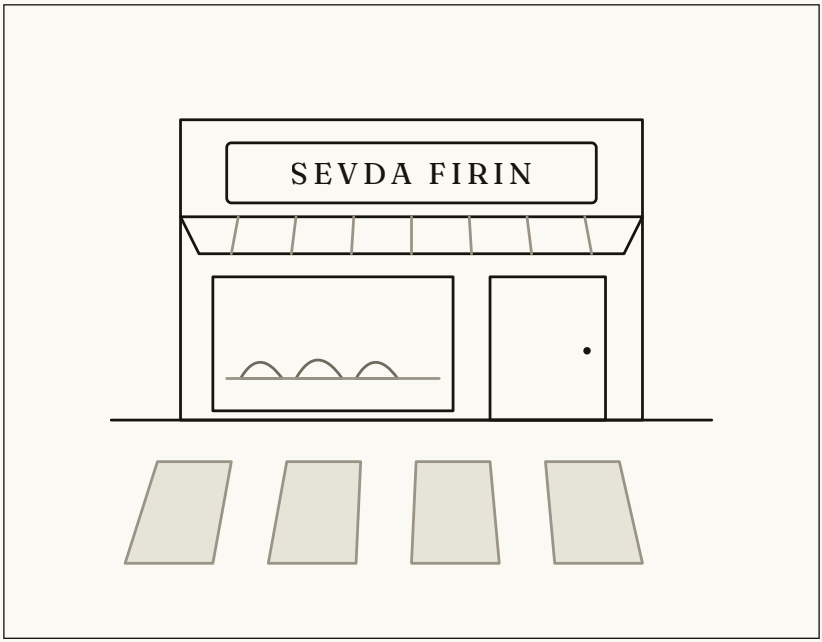
Sudan yansıyan dolunay misali,
her ne kadar aydınlık da olsa,
bir miktar çamuru karıştırınca
kapkara kesiliverir...

Suya kızmak nafile,
Çamura sövmek yersiz.

Hakikat nuru ise semada,
bir kandil gibidir.
nurdan bir kandil,
vakit ise ziyasına esir,
hak işinde galip...

Mikail Dönmez

ÖYKÜ

Hayata Döneli

Emirhan Hastürk

Caddenin aşağısına, evime doğru yürüyorum. Etrafıma bakıyorum, hiç yapmadığım şey. Neden yapayım ki? Elimde telefonum var. Dünyanın her yerinde olan biten gündemi takip edebiliyorum. Şimdi neden mi etrafa bakınıyorum? Güzel bir soru. Telefonumun az evvel şarjı bitti de ondan. "Ahmak kafam, akşamdan koysan şu telefonu şarja" diyorum kendime. Bir yandan kafamın içinde azar çekiyorum, bir yandan yürüyorum. "Yaşaroğulları Kıraathanesi" diye bir mekanın önünden geçiyorum. Çaycı dikkatimi çekiyor. Her sabah benimle aynı saatte evden çıkan adam değil mi bu? Adı şeydi, hmm, hiç sormamıştım ki... Yoluma devam ediyorum. Aklıma ekmek almak geliyor, caddenin karşısına, fırının olduğu tarafa geçiyorum. Allah'tan yaya geçidi de varmış. Bir dakika ya, burada yaya geçidi mi varmış? Yeni de görünmüyor. Karşıya geçince fark ettiğim ilk şey fırının yeni tabelası oluyor. Şöyle, koyu kahverengi ahşabın üzerine camdan yapılma harflerle "Sevda Fırın" yazılmış, camın içerisine de buğday doldurulmuş. Koyu kahverenginin üstüne açık buğday taneleri harika bir kontrast oluşturmuş. Ne güzel tasarım olmuş be! Fırına giriyorum, "Selamünaleyküm" diyorum, selamıma karşılık alamıyorum. Ellerim paltomun cebinde, sıcacık fırının içerisinde etrafa bakınıyorum. Poğaçaların olması gereken yer boş, sabah saatini geçtik. Birkaç pasta hariç pek bir şey yok. Tam buğday ekmek görüyorum, yanında da dört odun ekmeği. Kafamı yana uzatıp vitrinin üstünden taş ocağa bakıyorum, ocak yanıyor. Sanki içinde de ekmekler var. Vitrine daha da yaklaşıyorum. POS cihazının yanındaki kutu dikkatimi çekiyor. "Kur'an kursundaki hafızlarımız için-Vatam Camii sadaka kutusu" yazıyor üstünde. Kim yazmışsa "Vatan" yazacağına "Vatam" yazmış herhalde. Bir dakika ya, bizim caminin adı "Vatan" mıymış? Şaşırıyorum. Hemen ardından fırının sahibi geliyor. "Kusura bakma evlat, aleykümselam, ne istemiştin?" diyor. "İki ekmek alacaktım" diyorum. "Sana bunlardan vermeyeyim, bunlar kaldı, tazeleri birazdan çıkar" diyor gülümseyerek. "Teşekkür ederim" diyecek gibi oluyorum, adamın yüzü bir farklı. "Abi gençleşmişsin, sakalları mı kestin?" diye

soruyorum. Bana dönüp "Saç sakal uzamıştı, hanım pek bir vakittir kes diyordu, ondan tıraş oldum yeğenim" diyor. Saçları uzun muydu ki bu adamın ya? "Tabelayı da değiştirmişsin, hayırlı olsun, çok güzel olmuş." "Onun da taksitlerini yeni bitirdik, şükür. Sağ olasın evlat" diyor. Taksitleri yeni mi bitti? Ne zamandır oradaki o tabela? Bu sırada ocaktan gelen sesi duyuyorum. Fırıncı abi tahta kürekle ekmekleri çıkarıyor, poşete koyup veriyor. Cebimden çıkardığım cüzdanımdan 50 TL'yi tezgaha bırakıyorum, "Kalanını sadaka kutusuna atarsın abi" deyip fırından çıkıyorum. Evime doğru giderken, gözümden sehven kaçmış bu kadar şeyi nasıl fark edemedim, anlamlandırmaya çalışıyorum. Başka kaçırdığım neler var, düşünüyorum...

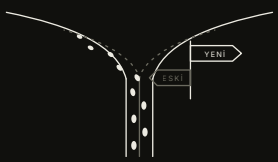
Emirhan Hastürk

İstanbul İmam Hatip mezunu; İstanbul Bilgi Üniversitesi, İletişim. Hikâye ve deneme yazıyor.

DENEME

06

Sırf yaşadığımızı *hissedebilmek için harcanacak o fazladan enerjiye değmez mi?*

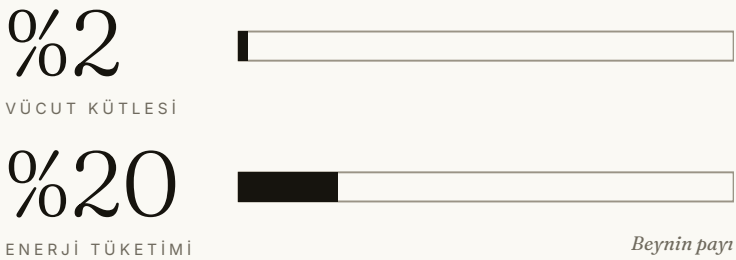
Otomatik Pilot

Düşük Etilen

Hayatı çoğu zaman zihnimizin önceden oluşturduğu otomatikleşmiş davranışlarımızla yaşarız. Yürümek, bisiklet sürebilmek gibi yetenekleri zihnimizin artık refleks haline getirmesiyle başarırız. Bu refleksimiz ancak yanlış bir durumla karşılaştığımızda son bulur ve kontrolü ele alırız. Eskiden hep kullanmak zorunda olduğumuz bir yolu artık kullanmamamız, farklı bir yoldan gitmemiz gerektiğinde eski refleksif davranışlarımız bizi o eski yola sokar. O yola girdikten sonra bilincimizle durumu tartar ve yanlış yolda olduğumuzu anlarız. Hayatta da durum böyledir. Genellikle güdülerimize, alışkanlıklarımıza göre yaşarız. İşler ters gidince direksiyonu elimize alırız.

Peki hata kimde? Neden böyleyiz? Neden her şeyi bilinçle yapmıyoruz? Cevabı aslında basit. Beyin, vücut kütlemizin %2'sini oluşturmasına rağmen enerji tüketimimizin %20'sini oluşturur. Doğadaki mücadelenin en büyük sebeplerinden birisi enerjidir. "Enerji kıt bir kaynaktır" desem inanır mıydınız? Demez misiniz "Ee, onca çikolata, onca pekmez boşa mı var?" diye? Var tabii, yok demiyorum. Fakat bundan yıllar önce var mıydı? Mesela bir milyon yıl önce? Milyon yılı bir kenara bırakalım, Tarım Devrimi bile henüz 10-12 bin yıllık bir geçmişe sahip. İnsanların, daha hibrit tohumlar yokken o az verimli buğdaylarla enerji ihtiyaçlarını karşılarken canı çıkıyordu. Avcı toplayıcı toplumda da onca koşuşturmayla meyve topluyorlar, hayvan avlıyorlardı. Enerji için "Kasiyer Bey, çikolatam için temassız ödeme olsun" demiyorlardı. O dönemlerde enerji hayat memat meselesiydi.

Enerjisini verimli kullanamayan canlılar neslini devam ettiremez. Gereksiz bir organ taşıyan hayvan, gereksiz bir özellik taşıyan bakteri yaşayabilse bile en sonunda yerini enerjisini verimli kullanabilen, neslinin devamı için elzem olmayan özellikleri taşımayan canlılara bırakacaktır. Bir kıtlık anında hayatta kalabilecek canlı, enerjisini en verimli kullanabilen canlıdır.

Bunları anlatmamın sebebi ise bizim de birer biyolojik makine olmamız ve doğanın bu enerji mücadelesinde var olmamızdır. Her işe kafa yoran atalarımız bu zihinsel eylemi yaparken çok daha fazla enerji tüketiyordu. Bu daha fazla yemek yemek demekti. "Alt tarafı üç kaşık fazla yer" diyebilirsiniz. Fakat bu, milyonlarca yıla yayılan bir süreç. O kaşıklar gitgide birikecek. Bu nedenle her işe kafa yormuyoruz ve bir "enerji tasarrufu" durumundayız.

Hep "Rutinimi bozacağım, spora gideceğim veya bir yere uğrayacağım" deriz. Fakat insanoğlu rutinine karşı muhafazakârdır. Bunun temelinde de artık tahmin ettiğiniz gibi enerji tasarrufu yatmakta. Belki bunu bilmek rutinlerinizi kırmanıza yardımcı olabilir veya tam tersi bir şekilde "Zaten benim kodum böyle" diyebilirsiniz. Orasını bilemeyeceğim. Bence denemeye değer. İnsan, yaşadığını aşinalığı kaybedince hisseder. Aşinalıktan uzaklaşmak için bilinmeyen sularda yüzmek gerekir. Bu durum da rutinden çıkmak demektir.

İnsan, yaşadığını aşinalığı kaybedince hisseder.

Beynimizin bizi otomatik pilota almasının tek sebebi enerji tasarrufu değildir. Hayatta kalmak için bazı durumlarda saniyelere, hatta

saliselere ihtiyacımız vardır. Bütün eylemlerimizi bilerek, bir bilinç ile yapsaydık kafamıza doğru gelen bir cisimden refleksimiz ile kaçamazdık. Önce cismi analiz ederdik. Rengi, dokusu ve kokusu derken pat! Birden kafamızda bulurduk. Fakat reflekslerimizle bu durumlardan kaçınabildiğimiz kadar kaçınıyoruz.

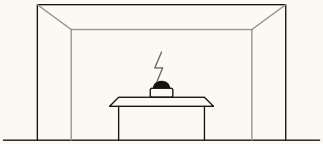
Bu refleksif hareketlerimiz olmasaydı, her işi sıfırdan ve nöron nöron işleyerek yapsaydık belki çok daha hatasız insanlar olacaktık veyahut belki o otomatikleşmiş hareketlerimiz işleri kolaylaştırdığı için onlardan vazgeçince elimiz ayağımız birbirine dolaşacaktı. Fakat sonuç olarak doğaya karşı gelmeye çalışan insanlar olacaktık.

Günlük hayatta yaşadığımız onca gözden kaçırma bu sebeplerden. Modern hayatta yanlışlıkla kaçırdığımız neredeyse hiçbir şey hayati değil. Hayati sanıp kendimizi paraladığımız ve beynimizi yüke soktuğumuz hiçbir dert de hayati değil. Bizler binlerce yıllık beynimizle üç beş yıllık modern hayata hapsolmuş ve bunun cilvesiyle sehven hareket eden insanlarız. Bağlandığımız rutinler için, alışkanlıklarımızın bizi sürüklediği körlükler için kendimizi suçlamamıza gerek yok. Ancak bu doğamızı ve kolaya kaçma meylimizi hatırlayarak bu gözden kaçırmaları azaltabiliriz. Hazır dolaplarımız da doluyken size bir soru yöneltmek istiyorum. Sırf yaşadığımızı hissedebilmek için harcanacak o fazladan enerjiye değmez mi?

Düşük Etilen
Düşük Etilen mahlasıyla yazıyor.

07

DENEME

Düşünmek mi, Elektrik Şoku mu?

Burak Selman Efe

Söze bir deneyden bahsederek başlamak istiyorum. Virginia Üniversitesi'nden sosyal psikolog Timothy Wilson ve ekibi tarafından bir deney yapılır. Bu deneyde katılımcılardan yanlarında hiçbir teknolojik cihaz olmadan sessiz bir odada 10-15 dakika boyunca kendi düşünceleriyle baş başa kalmaları istenir. Bu odada bir masa, masanın üzerinde de bir kırmızı düğme vardır. Katılımcılar, düğmeye basınca kendilerine elektrik şoku verileceğinin farkındadır. Ve tek kaçış yolu o düğmeye basmak... Peki sonuç ne oldu? Erkeklerin %67'si, kadınların %25'i o düğmeye bastı. Hatta bazıları defalarca bastı.

Bizim en büyük meselemiz bu. Düşünemiyoruz. Düşünmekten korkuyoruz çünkü kendimizle yüzleşecek cesaretimiz yok. Acılarımızla ve mazimizle başa çıkmaktan, geleceğimize dair planlar yapmaktan korkuyoruz. Tek kaçış yolu da asrımızın yeni nesil uyuşturucusu olan telefonlar. İnsanlar bir kitabın hatta bir cümlenin bile hayatlarını değiştirebileceğinin farkında değil. Tek gerekli şey, düşünebilmek ve kendimizi kaptırdığımız başıboş monotonluktan kurtaracak ilk adımı atabilmek.

İlk adım ne peki? Günümüzde artık telefonlar hayatımızın bir parçası haline geldi. Ama sosyal medya uygulamalarını silmek ve birkaç aylığına hiç kullanmamak bizdeki değişimin ilk ve en önemli adımıdır. Kullanmamız gereken uygulamaları da arama geçmişini kapatıp kullanmak dikkat dağıtıcı şeylerden uzak kalmamızı sağlayacaktır. Başta çok zor gelebilir bu süreç. Ancak neticede her doğum sancıyla başlar.

Ancak neticede her doğum sancıyla başlar.

Tekrar deneye gelecek olursak... Bahsettiğim deney 2014 yılında yapıldı. Yani tam 12 yıl önce... O zamanlar ortalama odak süresi yaklaşık 75 saniyeydi. Şimdi ise bu, 47 saniyeye kadar düştü. Ve sen telefonundan kaydırmayı bırakmadığın sürece bu süre aşağı doğru kaymaya devam edecek.

B

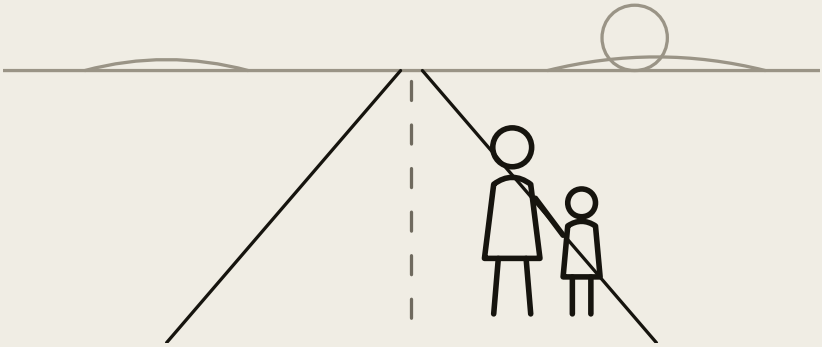
Burak Selman Efe

Zaman zaman deneme yazıyor. Filistin'le ilgili Hesaplaşma: "Ortadoğu" adlı bir roman yazmakta.

“İnsan, yaşamadığı bir hayatı ne kadar anlayabilir?”

Asiye Karataş

BU SAYIDA

DENEME

Görünmeyen İnsanlar

Asiye Karataş

İnsan, yaşamadığı bir hayat hakkında ne bilebilir?

Biz neden artık hiçbir şeyi değerli görmüyoruz? Modern hayat mı bizi bu hâle getirdi, değerlerimizi mi unuttuk? Bireyselleşen, bencilleşen bir insan seline mi dönüştük? Konfordan mı, kolaylıktan mı, yoksa hayatın bize sunduğu imkânların fazlalığından mı?

Emek yok, çaba yok; kolay ve hazır hayatlar yaşıyoruz çoğumuz. En ufak sıkıntıda bunalmaya, dünyamız başımıza yıkılmış gibi hissetmeye başlıyoruz. Psikolojimiz bozuluyor, dertlerimiz büyüyor. Bazen kendi kendime düşünüyorum: Dertlerimiz gerçekten mi çoğaldı, yoksa dertlerle baş etme biçimimiz mi değişti? Her şeyin kolayca ulaşılabilir olduğu bir dünyada, zorluk karşısında tahammülümüzü mü kaybettik?

Yoksa kıymet vermek mi bitti?

İstediklerine kolay ulaşan insan, elindekinin kıymetini bilmiyor olabilir mi? Hiç kaybetmemiş birinin kazanmanın ne demek olduğunu bilmesi mümkün mü? Yokluğu yaşamadan varlığın anlamını kavrayabilir miyiz? Ya da hep kazanmaya odaklandığımız için kaybetmenin acısını, yeniden mücadele etmeyi, dağılanı yeniden kurmayı mı bilmiyoruz?

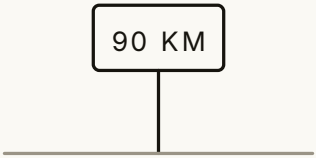
Belki de insan, sahip olduklarının değerini bildiğini sanırken yalnızca onlara sahip olmanın alışkanlığını yaşıyordur. Bir şeyin varlığına alışmakla onun kıymetini bilmek aynı şey midir? Her gün elimizin altında bulunan, ihtiyaç duyduğumuzda ulaşabildiğimiz, yokluğunu hiç düşünmediğimiz şeylerin değerini gerçekten biliyor muyuz? Yoksa kıymet dediğimiz şey, çoğu zaman kaybetme ihtimalinin zihnimizde yarattığı korkudan mı ibaret?

Bir şeyin varlığına alışmakla onun kıymetini bilmek aynı şey midir?

Bütün bunları düşünürken bir anne geliyor aklıma.

Her sabah saat altıda evinden çıkan bir anne...

Görme engelli çocuğunu okutabilmek için köyünden şehir merkezine gidiyor. Aralarındaki mesafe doksan kilometre. Çocuğu ilkokul birinci sınıftan beri annesiyle birlikte okula gidiyor. Anne, dersler boyunca okulda bekliyor. Çocuk okuldan çıktığında onu alıyor ve yeniden köylerine dönüyorlar. Ertesi sabah aynı yol, aynı yolculuk, aynı bekleyiş...

Baba inşaat işçisi. Altı çocuklu bir ailenin geçimini sağlamak için her gün çalışıyor. Çocuk hafızlık eğitimi alıyor. Üstelik matematiğe ve sayısal derslere özel bir ilgisi var. Görme engeline rağmen öğrenmeye, anlamaya, zihnini geliştirmeye istekli. Ailesinin ekonomik imkânları sınırlı. Eğitimini sürdürebilmesi için devletten destek başvurusunda bulunmuşlar. Okulların açılmasının üzerinden iki ay geçmiş, henüz bir haber yok.

Hayat ise beklemiyor.

Anne her sabah yola çıkıyor, baba çalışmaya devam ediyor, çocuk öğrenmeye...

Bu hikâyede beni düşündüren yalnızca bir annenin fedakârlığı ya da bir babanın emeği değil. Bir çocuğun hayatında henüz keşfedilmeyi bekleyen yeteneklerin, imkânların sınırlılığı içinde nasıl bir geleceğe dönüşeceğini de bilmiyoruz. Bir annenin her sabah kat ettiği mesafenin yalnızca kilometrelerle ölçülemeyeceğini biliyoruz. Fakat o mesafeyi aşarken neler düşündüğünü, hangi duygularla yola çıktığını, yorgunluğunun nerede başlayıp nerede bittiğini bilmiyoruz.

Belki de hiçbir zaman bilemeyeceğiz.

Onların hayatına dışarıdan bakıp fedakârlık, sabır, azim ve mücadele gibi kelimeler sıralayabiliriz. Hatta kendi hayatımızla karşılaştırıp ne kadar şanslı olduğumuzu düşünebiliriz. Fakat bu karşılaştırmanın kendisi de başka bir soruyu beraberinde getiriyor: Başkasının yaşadığı zorluk, bizim sahip olduklarımızın kıymetini bilmemiz için bir ölçü olabilir mi? Birinin yokluğu, bizim varlığımızı anlamlandırmaya mı yarıyor?

Şükrettiğimizi söylüyoruz. Peki, ne kadarını gerçekten biliyoruz şükretmenin?

Hiç aç kalmamış birinin açlığın ne olduğunu bilmesiyle, açlığı yaşamış birinin bildikleri aynı olabilir mi? Her sabah çocuğunu okula götürmek için doksan kilometre yol kat etmek zorunda kalmamış birinin, ulaşımın ne kadar büyük bir imkân olduğunu kavraması mümkün mü? İstediği zaman eğitim alabilmiş, istediği yere gidebil-

miş, ihtiyaç duyduğu imkânlara ulaşabilmiş biri, bütün bunların bir başkası için ne anlama geldiğini ne kadar düşünebilir?

İnsan, yaşamadığı bir hayatı ne kadar anlayabilir?

Belki de kendi karakterimiz hakkında verdiğimiz hükümler, hayatın bizi henüz karşılaştırmadığı koşulların içinde kuruluyor. Sabırlı olduğumuzu söylüyoruz. Güçlü olduğumuzu düşünüyoruz. Zorluklara göğüs gerdiğimizi anlatıyoruz. Oysa dayanıklılığımızın ne kadarı içimizden geliyor, ne kadarı hayatın henüz bizden almadığı şeylerden kaynaklanıyor? Hiç kaybetmediğimiz şeylere bağlılığımızı sadakat, hiç yoksun kalmadığımız imkânlara alışkanlığımızı şükür, henüz sınanmadığımız koşullardaki tutumumuzu da güç sanıyor olabilir miyiz?

Belki insanın en büyük yanılgılarından biri, kendi hayatının koşullarını karakterinin başarısı olarak görmesidir.

Bir başkasının yoksunluğuna bakıp kendi kanaatkârlığımızı, bir başkasının çaresizliğine bakıp kendi gücümüzü, bir başkasının mücadelesine bakıp kendi sabrımızı ölçüyoruz. Oysa onların yaşadığı hayat, bizim kendimiz hakkında verdiğimiz hükümlerin doğruluğunu kanıtlamaz.

Belki de görünmeyen insanlar, tam da bu yüzden hayatımızın bir yerinde duruyorlar. Onlara bakarken kendimizi görmüyoruz; kendimiz hakkında düşünmekten vazgeçip gerçekten onları görmeye başladığımızda ise kendi kesinliklerimiz sarsılıyor.

Çünkü bir insanın hayatını anlamak, onu kendi hayatımızın ölçüleriyle değerlendirmekten vazgeçmekle başlıyor olabilir.

Bir anne her sabah saat altıda evinden çıkıyor. Bir baba ekmeğini kazanmak için çalışıyor. Bir çocuk, bütün sınırlılıkların içinde öğrenmeye devam ediyor.

Onların hayatı devam ediyor.

Ben ise kendi hayatıma dönüp bakıyorum. Sahip olduklarımı, kaybetmekten korktuklarımı, kolayca ulaştığım için sıradanlaştırdıklarımı düşünüyorum. Şükür dediğim şeyin ne kadarını anladığımı,

sabır dediğim şeyin ne kadarını yaşadığımı, güç dediğim şeyin ne kadarının henüz sınanmamış bir varsayım olduğunu sorguluyorum.

Belki de görünmeyen insanlar, bize kendi hayatımızın ne kadar zor olduğunu göstermek için değil, kendi hayatımızı ne kadar tanıdığımızı sorgulatmak için vardır.

Ve insanın kendisine sorması gereken soru belki de şudur:

Ben sahip olduklarımın kıymetini gerçekten bildiğim için mi şükrediyorum, yoksa henüz yokluğuyla karşılaşmadığım için mi?

Ya hayat bir gün beni, bugün hakkında kolayca konuştuğum insanların yerine koyarsa; kendim hakkında anlattığım o güçlü, sabırlı ve kanaatkâr insan olarak kalabilecek miyim?

Asiye Karataş

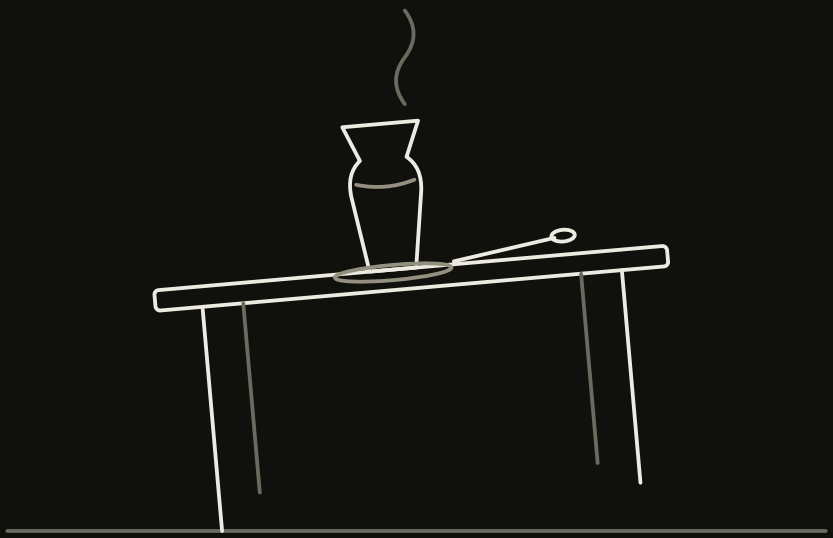
Hatay doğumlu, Ankara'da yaşıyor. Kendini bildi bileli şiir, öykü, deneme ve roman yazıyor. Yazıları Güneysu ve Tebeşir dergilerinde ve Çınar Yayınları'nda yayımlandı.

09

ŞİİR

Eğik

Fatih Toptaş

23,5°

“Belki
birbirimize yaslanalım diye
bir yerini bilerek eksik bıraktı.”

Elim tahtayı tutuyor
tahta beni tutmuyor.

Gece yarısı mutfakta bir sofra
bir ayağı yarım parmak kısa.

Çay bardağı kendi içinde boran
kaşık susuyor
kimse kimseye yetişemiyor.

Dışarıda bir otobüs durağı
bir adam sabaha
bir kadın evine
bir ömür kendine geç kalıyor.

Şehir dediğin
insanın birbirine değmeden yaşaması için
özenle kurulmuş bir düzendir.

Beton yükseliyor
gökyüzü alçalıyor
bir ihtiyar karşıya geçemiyor
ışık yeşil.

Dünya da böyle oturmuş
güneşin sofrasına
yirmi üç buçuk derece eğik.

Ne tuhaf
bu kadar büyük bir gök
bir parmak kâğıtla kurtarılabilirdi.

Ama hiçbir komşu kadın
katlayıp koymamış altına bir merhamet.

Bahar
o yamukluğun bir yana yatmış gülüşü
kış
öbür yana düşmüş boynu.

Sen iki mevsimin çarpıştığı yerden geldin
sen iki mevsimin çarpıştığı yerden gittin.

Şimdi hangi mevsime sorsam seni
hepsi hava durumundan bahsediyor.

Bir çocuk ağlıyor
annesi susturuyor
dünya rahatlıyor.

Çocuk büyüyor
bir gün o da susturuyor kendini
dünya buna olgunluk diyor.

Ucuz sigaralar yanıyor
herkes kendi yangınının itfaiyesi
başkasının külüne basarak eve dönüyor.

Birbirimizin nasılsınını esirgeyerek
koca bir ömrü sehven harcıyoruz.

Ey eksik
ey yarım parmak
ey insanın insana mecbur bırakıldığı kusur.

Bizi birbirimize yaslayan
kemiklerimizin doğruluğu değil
düşecekmiş gibi durmamızdır.

Secde
insanın doğrulurken kimi ezdiğine
verilmiş cevaptır belki.

Sonra biri çıktı
dünyanın bütün dertlerini ölçtü
dedi ki:

Kusur bitsin.

Sofranın öbür üç ayağını da kestiler
eşit olsun diye.

Çay döküldü
evsiz kaldı sıcaklık
bardak kırıldı
kimse eğilip almadı.

Dünyanın mihverini bir hesapla düzelttiler
mezar taşlarını bile aynı boya boyadılar.

Bir tek insan
sığmadı kendi hayatına.

Kapılara bir kelime astılar:

konfor.

Kusursuz bir dünyada
kimse kimseyi beklemez
kimse özlemez.

Çünkü özlemek
birinin yokluğuna
dünyada bir sandalye ayırmaktır.

Ben o sandalyeyi kaldırmayacağım.

Bırak sofra sallansın
bırak çay taşsın
bir damla bütün temiz örtülerin alnına düşsün.

Bırak biri
ötekine durup dururken
nasılsın desin.

Dünya bunlardan düzelmeyecek
biliyorum.

Ama belki bir insan
ilk defa bir başkasının yanında
devrilmeden duracak.

Sen gel
ben altına kâğıt koymayacağım.

Sallansın sofra
tahta beni tutsun
elim tahtayı.

Çay taşsın
elin elime değsin.

Çünkü ben
kusursuz bir dünyanın neresine koysam kendimi
fazlalık oluyorum.

Senin yanında
bir ayağı kısa kalmış masa kadar
yerim var.

Belki Tanrı
dünyayı düzeltmeyi unutmadı.

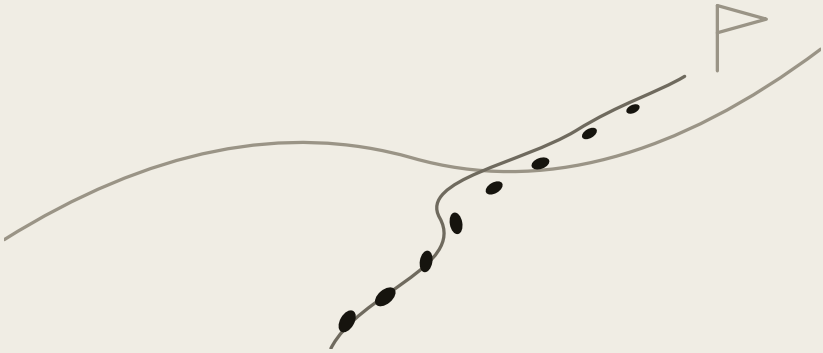
Belki
birbirimize yaslanalım diye
bir yerini bilerek eksik bıraktı.

Ben o eksiğe kâğıt koymayacağım.

Senin gelmen için
bir ayağı kısa kalmalı bu dünyanın.

Fatih Toptaş
Aklı bugünün telaşında, gönlü eski bir istasyonda; dünya gürültüyle döne dursun, o sesini en çok yarım kalmış bir aşkın sessizliğinde ve soğuyan çayın hüznünde büyüttü.

DENEME

Hayatın Acemiliği ve Sehven Düşülen Yollar

Mustafa Alagöz

İnsanoğlu bu dünyaya bir kılavuzla değil, bir acemilikle adını yazdırır. Her yaş, her rol ve her yeni gün, daha önce hiç tecrübe edilmemiş bir patikada atılan ilk adımdır. İlk kez çocuk olunur, ilk kez gençliğin hırçın rüzgârına kapılınır; derken ilk kez anne, baba ya da eş olunur. Hal böyle olunca, insan olmanın doğasında var olan eksiklik, günlük hayatımızın her karesine sızar. Kadim geleneğimizin "Beşer, şaşar" ve "Çiğ süt emmiş" diyerek özetlediği insan hakikati, tam da bu acemiliğin ve kaçınılmaz hataların ifadesidir.

Sosyal hayatın karmaşasında; evladımızla, eşimizle, yolumuzun kesiştiği dostlarımızla ve hatta her sabah selamlaştığımız mahalle bakkalıyla bile zaman zaman iletişim kazaları yaşarız. Bu aksaklıklar ve kırgınlıklar bazen bizim sabırsızlığımızdan, bazen de karşı tarafın

dikkatsizliğinden doğar. Ancak unutmamak gerekir ki, kırgınlığa sebep olan o insan da tıpkı bizim gibi bu hayatı ilk defa yaşamaktadır. Tam da bu noktada, kalbin gözü olan empatiyi devreye sokmak gerekir. Bir hata yapıldığında hemen kalemi kırıp "Sütten çıkmış ak kaşık" aramak yerine, karşı tarafın da bir beşer olduğunu hatırlamak ve hataları onarmak için kapıyı aralık bırakmak erdemin ta kendisidir.

Kırgınlığa sebep olan o insan da tıpkı bizim gibi bu hayatı ilk defa yaşamaktadır.

İslam ahlakı, bireyler arasındaki bu kaçınılmaz aksaklıkları tamir etmeyi ve bağları korumayı toplumsal huzurun merkezine koyar. Nitekim Hucurât Suresi 10. ayet-i kerimede şöyle buyrulur:

> *"Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'tan sakının ki rahmete nail olasınız."*

Bu ilahi hitabı içselleştirmek; bile isteye değil, sehven yapılan hataları affetmeyi ve gönül almayı sosyal yaşamımızın ayrılmaz bir parçası kılmayı gerektirir. İnsan, kardeş gördüğü birini bilerek üzmek istemez. Yanlışlıkla atılan bir adımın ardından "Gönül almak" ve o hatayı telafi etmeye çalışmak, kardeşlik hukukunun bir gereğidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de bir hadis-i şeriflerinde insan ilişkilerindeki bu esnekliği ve bağışlayıcılığı şöyle vurgulamıştır:

> *"Birbirinize buğzetmeyiniz, haset etmeyiniz, sırt çevirmeyiniz ve ilginizi kesmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz!" (Buhârî, Âdâb, 57)*

Hata insana, bağışlamak ise olgunluğa yakışır. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de,

> *"Onlar af yolunu tutsunlar, bağışlasınlar. Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz?" (Nûr Suresi, 22)*

buyurarak bizlere katılaşmış kalpleri yumuşatmanın yolunu gösterir.

Niyetin kötü olmadığı, yanılmanın ve unutmanın fıtrat gereği gerçekleştiği durumlar için Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) şu müjdeyi vermiştir:

> *"Şüphesiz Allah, ümmetimden hata, unutma ve yapmaya zorlandıkları şeylerin sorumluluğunu kaldırmıştır." (İbn Mâce, Talâq, 16)*

Hayat, sehven yapılan hataları kin biriktirme vesilesi yapmak için çok kısa; affedip gönül imar etmek içinse son derece elverişli bir sahnedir. "Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır" anlayışıyla yaklaşmak, hatasını tamir etmek isteyen kardeşimize o fırsatı vermek, toplumsal huzurumuzun en güçlü çimentosudur. Bilerek ve isteyerek kötülük yapmayan, sadece acemiliğine yenik düşüp sehven hata yapan her yürek, hoşgörüyle uzatılacak bir iyileştirici eli hak eder.

M Mustafa Alagöz

“Hayat bir varış noktası değil, eski bir köy yoludur.”

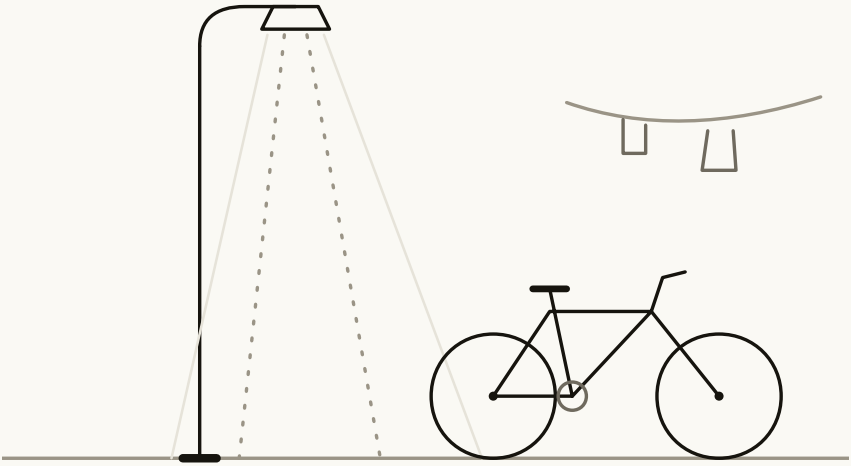
Burak Er

BU SAYIDA

DENEME

Yarım Kalmanın Huzuru

Burak Er

Bazen amaçsızca yolda yürürken gözümüze takılan bir sokak lambası bize hayatı sorgulatabilir. Bazense silinmeye yüz tutmuş bir duvar yazısı bize büyük bir ders verebilir. Herhangi bir binanın balkonundan sarkan bir çamaşır ipi, yıllarca kaçtığımız soruları ve sorunları çığ gibi üstümüze yığabilir.

Dünya üzerindeki her nesne, bir hikaye saklamıştır hafızasında. Bir bisiklete bakıp çocukluğumuzu hatırlıyorsak, bisiklet de dizimizdeki o ilk kabuklu yarayı, rüzgârı ilk kez yüzümüzde hissettiğimiz özgürlük anını kendi pasında saklıyordur. Biz onu bir köşede unuttuğumuzu sanırız; oysa o, hayatımızın belirsiz bir evresini bizim yerimize

muhafaza etmeye devam eder ve bir akşam yolda yürürken karşımıza çıkarır.

Hayatta insanın içini en çok yakan şey geçmişin acısı ve geleceğin buhranıdır. Biz de tam olarak bu iki çizginin ortasında dururuz. Geçmişe bakıp en güzel günlerin geride kaldığına inanır ve geleceği düşünüp her şeyin daha da kötüye gideceğini hissederiz. Oysa gözümüze çarpan ufacık bir detay, hayatımızdaki ipleri yeniden elimize almamıza sebep olabilir. Bazen bir kaktüs bile on bin çiçekten daha mutlu edebilir insanı. Bazense bir amaca ulaşmamak, ulaşmaktan daha iyi hissettirebilir.

İnsan tamamlanmayı sevmez. Yarım olmayı ve tamamlanmak üzere yola çıkmayı sever. Çünkü her şey bittiğinde elinde koca bir boşluk kalacağını bilmek ürkütür insanı. Bu sebeptendir ki intikam, soğuk yenen bir yemektir. Bazı amaçlar ise ulaşılmak için değil, ulaşılmamak için vardır. Ulaşılmış bir hedef, tüketilmiş bir hayaldir. Bazen hayallerde yaşamak, hayalin tamamlanmasından daha huzurlu hissettirir.

Ulaşılmış bir hedef, tüketilmiş bir hayaldir.

Hayat bir varış noktası değil, eski bir köy yoludur. Yürümesi zordur ama ufak detaylarla doludur. Varış noktasına kilitlenmiş bir zihin, yolun sunduğu bütün nimetlere körleşir. O sebeptendir ki bir sokak lambası bazen bilmek isteyene çok şey anlatır.

Biz zamanı hep ileriye doğru akan bir nehir sanırız; oysa zaman, gözümüzden kaçan o küçük anlarda durur. Doğamız gereği her şeyi tam olarak yaşamak, bilmek, hissetmek isteriz ancak her şeye yetişemeyiz. İnsan neyi seçtiğiyle değil, neyi kaçırdığıyla sınanır. Ve neyi kazandığına değil, neyi kaybettiğine bakar. Bu sebeple her insan kendi yolunun körüdür. Oysa en basit haliyle hayat dediğimiz olgu tam olarak budur. Özdemir Asaf der ki:

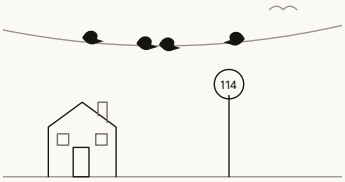
“Otobüsün sol camından etrafı izlerken, sağ camındakileri kaçırdıklarımızdan ibarettir hayat.”

Burak Er
12 Eylül 2000’de İstanbul’da doğdu. Gözlerindeki Sır ve Sondan Önceki Nefes kitaplarının yazarı.

12

DENEME

Görmek Nimeti

Napolinin Annesi

Yaradan'ın emaneti şu bedenim ve sayılı nefesim. Şu fani dünyada sanırım ben en çok görebilmeyi sevdim. Boş boş dalıp gittiğim o uzak diyarlarda bile mutlaka gördüğüm oldu. Kâh bir ağacın gövdesinde usul usul ilerleyen karıncaları, kâh bir evin balkonunda asılı duran ve o evden birçok haber veren yaş çamaşırları.

Çağ ölü ruhlar çağı. Göz kör, kulak işitmez... İnsanın ilk yenilgisinin kült kanıtı.

Ben yaralı çıktım bir enkazdan. Yıkıldı şehrim, koca bir yaşam. Dünyanın sonu sanıyorken doğdum yeniden. Yerleştiğim köyde büyümeye başladım günden güne. Yeni doğan misali her gün öğrenir oldum görmeyi, işitmeyi.

Dünyanın sonu sanıyorken doğdum yeniden.

Bilmiyordum şehirde hızla yetişmeye çalışırken 114 numaralı otobüse fakat burada öğrendim selamlaşmanın hazzını, bir tebessümün iç ısıttığını. Ben doğdum bir mevtanın selası ile...

Betonlar arasında boğulurken düşünmemiştim, yaşamanın gerçeği olan ölümü burada selalar ile öğrendim.

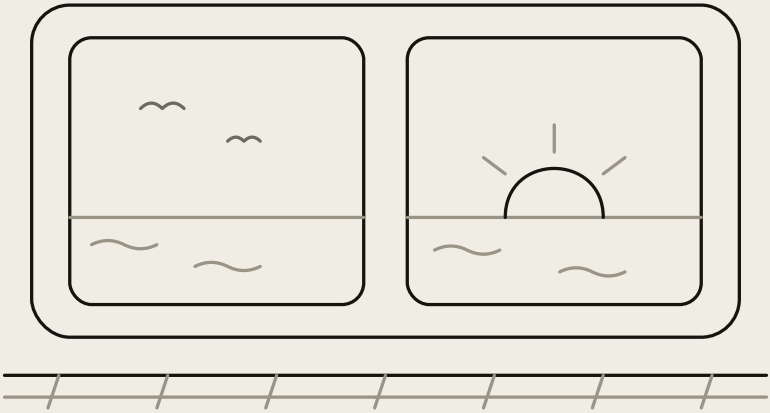
Nasıl oldu da böyle kör olduk? Kabahatli olan şehirler mi, o şehirleri inşa eden bizler miydik?

Canın cana saygısı kalmamışken, merhametten yoksun kaldığında ilk yitirdiği gözleri oluyormuş. Gözleri ile birlikte işitme duyusunu yitiriyormuş.

Geceleri çakalların çığlığını duymayı, gün aydınlanırken kuşların türkülerine eşlik etmeyi öğrendim. Mevsimleri yaşamayı; yağmurun bereketini, güneş tepede iken tarlada çalışanın halini öğrendim. Sokaklar insan yığını iken şehirlerde, ben dünyada kedinin, köpeğin rızkını benim elimle ulaştıran Yaradan'ın büyüklüğünü öğrendim. Yürüyebilmek güzelken, durup şöyle bir bakıp gördüğümde güzellikler bulmayı öğrendim.

Zaman hızla geçer iken ve ben görmeyi öğrenirken asıl enkaz dünya haliymiş bildim, ben ruhlarla yüzleştim.

Napolinin Annesi
Napolinin Annesi mahlasıyla yazıyor.

ÖYKÜ

Bir Adam Bir Kadın Bir Çocuk

Burak Zahid Yıldız

Bu istasyon: Kahveciler Mahallesi. Kapılar kapanıyor. Telefonuma daldığımdan hiçbir şey fark etmiyorum. Biraz ilerledikten sonra ufukta batmakta olan Güneş'in ışıltısı gözlerimi kamaştırıyor. Yine de dışarı bakmak gelmiyor aklıma. Şimdi vagon sağa doğru eğiliyor. Bu hareketin etkisiyle telefonumu gözümün önünden çekiyor ve camdan dışarı bakıyorum. Gördüğüm manzara bir yağlı boya tablosunu aratmıyor. Telefonumda açık kalan videonun müziği de bu güzel ana ayak uyduruyor. Karşımda gün batımı ve masmavi deniz... O anda kendime soruyorum. İstemeden de olsa kaçırdığım bu manzaranın kıymeti hakkında düşünüyorum ve daha sonra hayatlarımızda başka neleri bu şekilde es geçtiğimizi. Bunları düşünürken telefonumu çantama koyuyor ve ellerimi kucağımda kavuşturuyorum, tefekkür için bir hazırlık belki. Derin bir iç çekişle manzarayı izlemeye

devam ediyorum. Yaşamın işleyişi kader defterinde yazılı, fakat bu durum yazgıda tevafuk olamayacağı anlamına gelmiyor. Bizler de o defterdeki tevafukları bir bir deneyimliyoruz hayatlarımızda. Ne zaman hangi fırsatı yakalayacağımızı, hangi musibetten kurtulacağımızı bilmeden...

Bu istasyon: Yenicadde. Saat 8. Ben zihnimin kapılarını bir bir aralarken ineceğim durağa gelmişiz bile. Bu sefer kararı ben veriyor —ya da öyle zannediyor— ve yerimde oturmaya devam ediyorum. Bu bir tren yolculuğundan çok daha fazlası, daha ziyade bir hayat yolculuğu. Kapıdan girenleri dikkatle inceliyorum: şemsiyesinden sular damlayan bir kadın, annesinin montunu çekiştiren sevimli bir çocuk ve takım elbisesine karşı koyarmışçasına çamurlu spor ayakkabılarıyla genç bir adam.

—Eren... Merhaba! Çok şaşkınım şu anda, seni görmeyi hiç beklemiyordum.

Ceylin rutin hazırlıklarını yaptıktan sonra kızlarla buluşmak üzere yola çıkıyor. Biraz geciktiğini fark edince adımlarını hızlandırıyor ve bir yandan buluşmaya yetişmek için dualar sayıklıyor. Aksaray'da ışıklara vardığında kırmızı yanıyor. Bunun nasıl bir his olduğunu bilirsiniz, Ceylin de homurdanarak arabaların durmasını bekliyor. Yeşilin en ufak huzmesini lambada gördüğünde var gücüyle koşmaya başlıyor, elini cüzdanına ve kartına götürürken. Şemsiyesi birkaç kişiye çarpıyor ama geri dönüp bakamıyor. Hızlıca turnikelerden geçse de nafile. Trenin o istasyona varmadan hemen önce kalktığını ve bir sonraki tren için 10 dakika beklemesi gerektiğini görüp oturaklardan birine yöneliyor.

Lütfen istasyondaki kırmızı alanlara doğru ilerleyiniz. Saat 8. Ceylin bir o yana bir bu yana bakıp en yakın kapının sağdaki olduğuna karar veriyor ama oradaki kalabalığı görünce tam tersi istikamete yöneliyor. Kapıdan içeri girdiğinde dikkati tanıdık bir yüzü yakalıyor. Hemen yanına gidip ona selam veriyor.

—...

—Ceylin, ben de inanamıyorum bunun sen olduğuna. Nasılsın?

Senelerdir görüşemediğim Ceylin ile bu şekilde karşılaşmak beni çok güldürüyor. Sohbet ederek yola devam ediyor, görüşmeyeli neler yaptığımızdan konuşuyoruz. Bana bugün başına gelenleri anlatıyor. Her ne kadar o anlarda çok zorluk çekmiş olsa da başından geçenlere birlikte gülüyoruz. Benim de inmem gereken durakta inmediğimden bahsetmiyorum, bazı şeyler bana özel kalmalı diye geçiriyorum içimden.

This is the terminal station. Saat 9. Fatih'in başına gelenleri bir bilseniz! Aklı hala iş yerinden çıkarken betona saplanan kunduralarında. Yine de ofisteki spor ayakkabılarını kendisine ödünç veren arkadaşına içinden teşekkür ediyor: o olmasa ne yapardım? Karalar'da indikten hemen sonra terapide konuştuklarını düşünüyor ve onunla vagondan ayrılan diğer yolcuya bakıyor. Usulca yanına yaklaşıp soruyor:

—Bakar mısınız, saat kaç acaba?

—Dokuz. Otobüse mi yetişeceksiniz?

—Ah, evet. Ben buranın yabancısıyım. Bir iş görüşmesine gelmiştim.

—Vaktim bol benim, size yolu gösterebilirim.

—Eyvallah, çok naziksiniz fakat size zahmet vermek istemem.

—Olur mu, buyurun gidelim.

Fatih Bey'le yol boyunca muhabbet ediyoruz. Bana ayakkabılarıyla ilgili komik bir hikâye anlatıyor. Numarasını aldıktan sonra onu otobüse yönlendiriyor ve çok sevdiğim fırından bir şeyler alıp geri dönüyorum.

Bu istasyon: Yenicadde. Saat 10. Sahile doğru yürüyor ve boş bulduğum bir banka oturuyorum. Yalnız başına dolaşan minik bir çocuk dikkatimi çekiyor, çok geçmeden annesini de fark ediyorum. Sahilde koşturuyorlar birlikte. Bu tatlı manzara içimi ısıtıyor, bir yandan tartoletlerimi yiyorum. Oturduğum bankın önünden geçerken çocuk beni görüyor ve yanıma sokulup bana bakıyor. Annesi çekingen bir tavırla karşımıza geçip bana "Kusura bakmayın, bu huyu da yeni çıktı. İnsanlara dik dik bakıyor." diye hayıflanıyor. Ben de hiç önemli olmadığını söylüyor ve yediklerimden onlara da ikram ediyorum. Birlikte denize karşı sohbet ediyoruz. Havadan sudan konuşuyoruz, bu sefer muhabbet ettiğim bu yabancı bana eğlenceli bir hikâye anlatmıyor.

Saat 11 ve artık müsaade istiyorum. Küçük çocuğa maşallah dedikten sonra trene yöneliyorum. Telefonum çalıyor, arayansa ağabeyim. Yemeğin hazır olduğunu ve yetişip yetişemeyeceğimi soruyor.

—Maalesef bugünkü yemeği tamamen unuttum, diyorum. Yüzümde bir tebessüm beliriyor.

Burak Zahid Yıldız

İbn Haldun Üniversitesi Psikoloji Bölümü 1. sınıf öğrencisi. Tebessüm etmeyi, dil öğrenmeyi, okumayı ve seyahat etmeyi seviyor; yazmak onun için bir hobiden öte.

ÖYKÜ · DİZİ

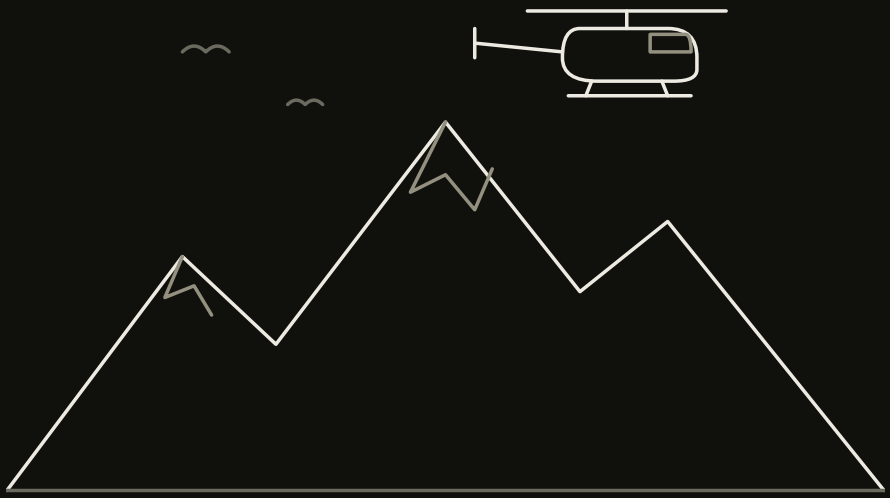
ÜÇÜNCÜ YER

Esaretin Ertesi

Bölüm 1

DİZİ ÖYKÜ · DEVAMI GELECEK SAYIDA

Burak Er

> *“Kudret Şahin o dağdan indiğinde nüfusa göre hayattaydı...”*

Kudret Şahin o dağdan indiğinde nüfusa göre hayattaydı, fakat kaderin defterinde adı çoktan silinmiş, kendi hayatının hayaletine dönüşmüş bir yabancıdan ibaretti. Kurtarıldığı cehennemden evine doğru giden helikopterin içinde yaşadıkları gözünün önüne geliyor ve camdan bomboş gözlerle manzarayı seyrediyordu. Ama asıl gördüğü şey, kâbustan beter geçirdiği iki yılın bıraktığı tahribattı.

Helikopter İstanbul semalarına yaklaştığında Kudret'in bedenini bir rahatlama sardı ve gözlerindeki hasret parıltısı kendini belli etti. İki yıldır görmediği ailesi, sevgilisi ve dostları artık gözlerinde değil kalbinde tütüyordu. Düşmanın elinde esir iken bir daha onları göremeyeceğini düşünmüş ve bunu kabullenmişti. Şimdi onları görecek olmak, Kudret'e rüya gibi geliyordu. İlk aylarda sevdiklerinin varlığına ve bir gün kavuşma umuduyla hayata tutunmuştu ancak her geçen gün bu umut yerini kabullenişe bırakmıştı. Esaretin son zamanlarında ise sevdiklerinin varlığını unutur hale gelmişti.

Helikopter yere indiğinde kendisini karşılayan kimse yoktu. Sadece iki bürokrat ve bir gazeteci vardı. Gazeteci, Kudret'in fotoğraflarını çekiyor ve anlık olarak basına servis ediyordu. İki bürokrat ise, düşmanın elinden bir adamı almanın gururunu yaşıyorlardı. Kameralara yabancı gözlerle bakan Kudret, bir an önce boyasının rengini bile unuttuğu evine gitmek istiyordu. Kafası o kadar bunaltı içindeydi ki ailesinin neden orada olmadığını bile kendisine soracak dermanı yoktu.

Kudret'i lüks bir makam aracına bindirip evine doğru götürdüler. Araç evine yaklaştığında, hatıraları bir bir dirildi. Arabanın camından geçip giden binalar, dükkânlar, mahalleler onu çocukluğuna götürmüştü. Evinin önüne gelip arabadan indiğinde doğup büyüdüğü binaya uzun uzun bakıp içeri girdi. Belki de ailesinin kapıda karşılamasını beklemişti, emin değildi, sadece bakıyordu. Mahallede her şey bıraktığı gibiydi. Dış kapıdan içeri girip merdivenleri çıkınca beyninde hâlâ bunun bir rüya olduğu düşüncesi vardı. Kafasındaki ses rüyadan uyanması gerektiğini söylüyordu ve aklı bu sesi dinlerken,

merdivenlerde ayağının dengesini hafiften kaybedip düşme tehlikesi geçirdi. Ancak saniyesinde tekrar doğrulup yukarı çıkmaya devam etti.

Evinin kapısına geldiğinde zile basmak ile kapıyı tıklatma arasında gidip geldi. Rahatsızlık verdiğini hissediyordu içten içe. Sanki kendi evinin değil de bir yabancının kapısını çalıyormuş gibi tedirgindi. Bir süre yumruğunu sıkıp bekledikten sonra zile basmaya karar verdi. Elleri titreyerek zile bastı. Önündeki demir kapı açılana kadar terden su içinde kaldı. Annesi Ayfer Hanım elleri çamaşır suyu içerisinde kapıyı açtığında karşısında oğlunu gördü ve şaşkınlıktan ne yapacağını bilemedi. Sevinç çığlıklarıyla ona sarıldı ve Kudret'i öpüp kokladı. Kapıdan içeriye giren Kudret, neredeyse tüm hayatını geçirdiği oturma odasının kanepesinde ürkek fare gibi oturuyordu.

Ayfer Hanım mutfaktaki işini bitirince iki yıldır görmediği oğlunun dizinin dibinde oturdu. Gözleri yaş doluydu ve ikisi de ne diyeceğini bilmiyordu. Kudret, "Babam nerede?" diye sorduğunda Ayfer Hanım'ın yüzü düştü. Gözlerini oğlundan çekerek uzaklara yatırdı. Bu bakış Kudret'te 'babam öldü' intibası yaratsa da babası sağdı ama sağlıklı değildi. Yan odada yatağa bağlı şekilde yaşıyordu. Ayfer Hanım yerinden kalkıp yan odaya gittiğinde Kudret de ardından gitti. Kapıyı açar açmaz babasıyla göz göze geldi. Ölmediği için sevinçliydi ancak bu halde yaşamaya mahkûm olduğu için de üzgündü. Babası Fikret Bey, ağır bir iş kazasında felç kalmış ve bir yıldır makineye bağlıydı ve o günden sonra yoksulluk ve sefalet içinde yaşıyorlardı. Kudret babasına doğru yavaşça yaklaştı. Nasıl ki annesi kendi başını okşadıysa o da babasının başını şefkatle okşadı. Gözlerindeki yaş artık gözünde durmuyor, babasının ak saçlarının üzerine damlıyordu. Babasını bu halde görmek kanına dokunmuştu. Artık evine döndüğüne göre ailesine bakmakla yükümlüydü ve bu sorumluluğu alacaktı.

Tekrar oturma odasına döndüğünde annesi de peşinden gitti. Ona iki yılda neler yaşadığını sordu. Bu soru Kudret'in beyninde şimşekleri çakmış, fitili ateşlemiş ve geçmişin kanlı defterlerini açmıştı.

"O iki sene..." diye söze girdi Kudret ama her sözünde yaşadıkları gözünün önüne geliyordu. "O iki senede çok şey yaşadım anne. Ben doğuda askerlik yaparken gece vaktinde birliğimize saldırı oldu. Bizleri öldürmek yerine, hepimizi kaçırdılar. İki sene esir ve rehin tuttular. Çok işkence gördüm, çok canımı yaktılar. Ama bir gün geri dönme umuduyla hayata tutunmaya çalıştım. Şimdi ise geri döndüm ve karşındayım..."

Sözleri bitince başını annesinin dizlerine koydu ve ağlamaya başladı. İki senenin çilesi şimdi annesinin dizlerinde doluyordu. Ama Kudret'in henüz hesap etmediği şey, esaretin asıl şimdi başladığıydı.

DEVAM EDECEK

Üçüncü Yer'in 2. bölümü gelecek sayıda.

Burak Er

12 Eylül 2000'de İstanbul'da doğdu. Gözlerindeki Sır ve Sondan Önceki Nefes kitaplarının yazarı.

SON SÖZ

Editörden

Gece 01.50'de oturmuş, bu sayının son parçasını koyuyorum. Tesadüf ki edebiyattan bu kadar uzakken edebiyatın içinden bir parça da bana düştü. Hem de gözden kaçan bir detayla. Editör notunu önceden planlamadık. Sadece ön sözden ayrı olarak eklemeyi düşündük ve ortaya bu çıktı.

Gözden Kaçanlar. Yazarlarımızdan bu temaya cevap vermelerini istedik. Gelen cevaplar birbirine hiç benzemiyordu ama hepsi aynı yeri gösteriyordu. Aynı soruya kimi bir ayağı kısa sofrayla, kimi doksan kilometre yol giden bir anneyle, kimi de beynimizin enerji hesabıyla cevap verdi. Bu da bence her insanın bakış açısının ne kadar farklı olduğunu gösteren çok güzel bir nokta.

Editör notunu daha uzun yazmam gerekiyordu. Ama uzatıp da yapaylık katmak istemiyorum. Bu sayımızda emeği geçen tüm yazarlarımıza, misafir yazarlarımıza ve yayın kurulumuza özellikle teşekkür etmek istiyorum. En çok da son sayfaya kadar okuyup gelen okurumuza teşekkür ediyorum. Üçüncü Yer bir sonraki sayıda devam edecek. Belki o sayıda sizin yazınız da olur.

Bu sayıyı kapattığınızda, yarın sabah her gün geçtiğiniz o yoldan bir kez daha, bu sefer bakarak geçin.

Sonraki sayılarımızda görüşmek dileğiyle,

Mahmut Burhan Karataş
SAYI EDITÖRÜ

Sehven

BİZE ULAŞIN

sehvendergisi.com.tr

@sehvendergisi

Yazılarınızı ve önerilerinizi bekliyoruz.

BİZE KATILIN

Yazar ya da tasarımcı olarak Sehven'e başvurun.

sehvendergisi.com.tr/katil

DESTEK OLUN

Sehven gönüllülerle çıkar; giderleri okur katkısıyla karşılanır.

sehvendergisi.com.tr/destek

№ 3'te görüşmek üzere.

EDEBİYAT & FELSEFE DERGİSİ